

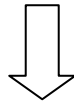
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025-1453)

3. Η ΕΝΕΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

α. Εμπορικά προνόμια στους Βενετούς

Αλέξιος Α' Κομνηνός :

- Πρέπει να αντιμετωπίσει τους Νορμανδούς που έχουν αποβιβαστεί στην Ήπειρο και απειλούν την Κωνσταντινούπολη.
- Για να τους αντιμετωπίσει ζητά τη βοήθεια των Βενετών.
- Οι Βενετοί με τον πανίσχυρο στόλο τους εξουδετερώνουν τους Νορμανδούς.

Ο Αλέξιος ο Α' , για να δείξει την ευγνωμοσύνη του στους συμμάχους Βενετούς , τους δίνει το **Χρυσόβουλο του 1082**. (Χρυσόβουλα ονομάζονταν τα διατάγματα των Αυτοκρατόρων του Βυζαντίου τα οποία γράφονταν σε περγαμηνή στην οποία φέρονταν εξαρτημένη χρυσή σφραγίδα. Αφορούσαν κυρίως δωρεές προς μοναστήρια, ναούς κ.λπ. Το υπέγραφε ο Αυτοκράτορας με κιννάβαρη, ειδικό ερυθρό μελάνι, σε γραφή ιδιαίτερα καλλιγραφική με περίλαμπρη διακόσμηση που φρόντιζε ιδιαίτερα η γραμματεία του παλατιού.)

Χρυσόβουλο 1082

Με αυτό ο Αλέξιος ο Α' παραχώρησε εμπορικά προνόμια στους Βενετούς. Έτσι:

- Παραχώρησε τίτλους και χρηματικές χορηγίες σε κοσμικούς και εκκλησιαστικούς άρχοντες της Βενετίας.
- Παραχώρησε στους εμπόρους της Βενετίας σκάλες (δηλαδή αποβάθρες) και εμπορικά καταστήματα στην προκυμαία της πρωτεύουσας.
- Επέτρεψε στους Βενετούς να εμπορεύονται ελεύθερα , απαλλαγμένοι από δασμούς, σε όλα τα λιμάνια του Βυζαντίου.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ : Ευεργετικά για τους Βενετούς , καταστροφικά για το Βυζάντιο.

Το Βυζάντιο

- Έχασε τα φορολογικά, ναυτιλιακά και εμπορικά δικαιώματα.
- Στερήθηκε το ρόλο του μεσάζοντα μεταξύ Αράβων και Δυτικής Ευρώπης. Ως τότε οι Βυζαντινοί είχαν αναλάβει το διαμετακομιστικό εμπόριο , παραλάμβαναν δηλαδή τα εμπορεύματα των Βενετών και τα μετέφεραν στον προορισμό τους αποκομίζοντας έτσι πολλά χρήματα. Τώρα οι Βενετοί μπορούσαν να τα μεταφέρουν μόνοι τους στα λιμάνια και στις πόλεις της βυζαντινής αυτοκρατορίας και μάλιστα χωρίς να πληρώνουν φόρους . Αυτό σήμαινε οικονομική άνθιση για τους Βενετούς και οικονομικό μαρασμό για το Βυζάντιο.
- Έπαψε να κατέχει κυρίαρχη θέση στο εμπόριο της Μεσογείου .

Οι Βενετοί

- Διεισδύουν οικονομικά στην Ανατολή.
- Ιδρύουν μια πανίσχυρη αποικιακή αυτοκρατορία στην Ανατολή.
- Γίνονται κυρίαρχοι του εμπορίου στη Μεσόγειο Θάλασσα.

Την κατάσταση αυτή προσπαθούν να αλλάξουν οι διάδοχοι του Αλέξιου Α΄

- Δημεύουν περιουσίες Βενετών
- Υποκινούν τον πληθυσμό της Κωνσταντινούπολης σε βιαιότητες εναντίον Βενετών
- Παραχωρούν προνόμια σε άλλες ιταλικές ναυτικές πόλεις ελπίζοντας σε κάμψη της δύναμης των Βενετών εξαιτίας του ανταγωνισμού που θα αναπτυσσόταν μεταξύ τους .

Μανουήλ Κομνηνός

- Παραχωρεί εμπορικά προνόμια και στους εμπόρους της Πίζας και της Γένουας.
- Καταφέρνει να διχάσει τους αντιπάλους και να παρέμβει στρατιωτικά στην Ιταλία «θυμίζοντας» τη φιλόδοξη πολιτική του Ιουστινιανού (= αποκατάσταση της ρωμαϊκής – βυζαντινής κυριαρχίας στη Δύση)

β. Το σχίσμα των δύο Εκκλησιών (= η οριστική διακοπή των σχέσεων μεταξύ των πατριαρχείων Ρώμης και Κωνσταντινούπολης)

Πραγματοποιήθηκε στα χρόνια του Κωνσταντίνου Θ' (1042-1055)

Βασική αιτία : Ποιο πατριαρχείο θα κυριαρχήσει στη χριστιανική οικουμένη.

Γεγονότα που οδήγησαν στο Σχίσμα του 1054

- Πρεσβεία του Πάπα με αρχηγό τον καρδινάλιο Ουμβέρτο επισκέπτεται την Κωνσταντινούπολη και συναντάται με τον Μιχαήλ Κηρουλάριο, πατριάρχη της Κωνσταντινούπολης, για να επιλυθούν δογματικές και λειτουργικές διαφορές που υπήρχαν ανάμεσα στις δύο εκκλησίες.
- Εξαιτίας της αλαζονείας και του πείσματος των δύο διαπραγματευτών η συζήτηση οδηγήθηκε σε αδιέξοδο.

Σημαντικότερες διαφορές των δύο Εκκλησιών (παράθεμα 2)

- Το δόγμα filioque (Η Δυτική Εκκλησία προσέθεσε στο Σύμβολο της Πίστεως την φράση filioque (= και από τον Υιό) θεωρώντας ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται από τον Πατέρα και τον Υιό ενώ η Ανατολική Εκκλησία θεωρεί ότι εκπορεύεται μόνο από τον Πατέρα.)
- Η χρήση άζυμων στη μετάληψη.
- Η υποχρεωτική αγαμία των ιερέων.
- Η συμμετοχή των ιερέων και μοναχών στον πόλεμο.

Αποτελέσματα

- Οριστική ρήξη των σχέσεων των πατριαρχείων Ρώμης – Κωνσταντινούπολης. Τα πατριαρχεία Ιεροσολύμων , Αντιόχειας και Αλεξανδρείας ακολούθησαν το πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης.
- Δημιουργία δύο χωριστών εκκλησιών : της Ορθόδοξης και της Ρωμαιοκαθολικής.

Συνέπειες Σχίσματος

- Οριστική διακοπή σχέσεων μεταξύ των δύο Εκκλησιών.
- Αντιπαλότητα κα μίσος μεταξύ Ανατολής – Δύσης.
- Το Βυζάντιο χάνει οριστικά τη βοήθεια της Δύσης τη στιγμή που απειλείται από ένα πολύ σημαντικό εχθρό, τους Σελτζούκους Τούρκους .

Καλλιόπη Κωσταριδάκη